

νῶ Ἀδενάντ, καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ κ. Ἐκτορος Μαλὸ τὸ ἐπιγραφόμενον Ἄνευ οἰκογενείας. Εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀπονέμει ἡ Ἀκαδημία ἄθλον 2,500 φρ.—Ἀφιερῶν τὸ σύγγραμμά του εἰς τὴν θυγατέρα του, ὁ κ. Μαλὸ ἐκ προοιμίων ὑποδεικνύει ὅ ὅτιος ὅτι δὲν εἶνε τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἐκ τῶν περιγραφόντων τὰ χυδατὰ ἤθη ἢ τὴν κομψὴν κακοῦθειαν, καὶ ἂ οἱ πατέρες μακρύνουσι τῶν βλεμμάτων τῶν τέκνων των, οἱ δὲ συγγραφεῖς αὐτῶν ἐπιμελῶς ἀπέχουσι τοῦ νὰ ὑποβάλωσι εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Τὸ μυθιστόρημα Ἄνευ οἰκογενείας εἶνε διασκεδαστικώτατον. λίαν ἐνδιαφέρον, ἡμερον ἡθικὴν πρεσβεῖον, τὴν τέρψιν ἐπιδιώκον τῆς νεολαίας, ἣν συγχρόνως ὠφελεῖ, δεικνύον αὐτῇ ἀνὰ πᾶσαν σελίδα πῶς, ὅταν ὁ χαρακτήρ εἶνε καλὸς ἐκ φύσεως, χρηστὴ ψυχὴ ἀντέχει εἰς τὰς συμφορὰς, καὶ ὑπερnick τὰς ἐναντιότητας ὅπως εὐκολον φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο νὰ καταβληθῆ.

Σ. τ. Δ.

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἐκτορος Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Π. Ραγκαβῆ].

Τῆ ΛΟΥΚΙΑ ΜΑΛΟ.

Ὅτε ἔγραφον τὸ βιβλίον τοῦτο, σέ, τέκνον μου, εἶχον πάντοτε κατὰ νοῦν, καὶ τ' ὄνομά σου ἀδιακόπως μοὶ ἀνέβαινε εἰς τὰ χεῖλη.—Θὰ τὸ αἰσθανθῆ ἡ Λουκία τοῦτο;—Θ' ἀρέσῃ τοῦτο εἰς τὴν Λουκίαν; Πάντοτε τὴν Λουκίαν. Ἄφ' οὗ τοσαύτας ἐπρόφερον τ' ὄνομά σου, πρέπει νὰ τὸ ἐγγράψω καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν σελίδων τούτων. Δὲν ἤξεύρω τίς τύχη ταῖς ἐπιφυλάττεται! Ἄλλ' οἷα δὴποτε καὶ ἂν ἦ, μοὶ παρέσχον ἡδονὰς ἀνταξίας πάσης ἐπιτυχίας,—τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ συλλογίζωμαι ὅτι δύνασαι νὰ τὰς ἀναγνώσῃς,—τὴν χαρὰν τοῦ νὰ σοὶ τὰς ἀναθέσω.

ΕΚΤΟΡ ΜΑΛΟ.

—

Α'

Εἰς τὸ χωρίον.

Εἶμαι παιδίον ἔκθετον.

Ἄλλὰ μέχρι τοῦ ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας μου, ἐνόμιζον ὅτι, ὡς ὅλα τὰ παιδιά, εἶχον καὶ ἐγὼ μητέρα, διότι ὅταν ἔκλειον ὑπῆρχε γυνὴ ἥτις τόσον περιπαθῶς με ἔσφιγγε καὶ μ' ἐκούνει εἰς τὴν ἀγκάλην της, ὥστε ἔπανον τὰ δάκρυά μου.

Ποτὲ δὲν ἐπήγαγον νὰ κοιμηθῶ εἰς τὴν κλίνην μου, χωρὶς ἢ ἰδίᾳ γυνὴ νὰ ἔλθῃ νὰ με φιλήσῃ, καὶ ὅταν τοῦ δεκαεβδίου ὁ ἀνεμος ἐκόλλησεν τὴν χιόνα εἰς τὰ θαμβὰ ὑαλῖα τῶν παραθύρων μας, ἐλάμβανε τοὺς μικροὺς πόδας μου εἰς τὰς δύο της χεῖρας, καὶ μοὶ τοὺς ἐθέρμαινε ψάλλουσα μοὶ τραγουδίον, οὗ ἀνευρίσκω ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην μου τὸν σκοπὸν καὶ μερικὰς ἐκ τῶν λέξεων.

Ὅταν ἐφύλαττον τὴν ἀγέλαδα μας εἰς τὰ χορτόφυτα χεῖλη τῶν ὀδῶν, ἢ μεταξὺ τῶν θάμνων, καὶ ἐπήρχετο βροχὴ καταιγίδος, ἐκείνη ἔτρεχε πρὸς ἐμέ, μ' ἐβίαζε νὰ καταφύγω ὑπὸ τὸ μάλλινον φόρεμά της, καὶ μ' ἐπροφύλαττε, καλύπτουσα ὑπ' αὐτὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους μου.

Ὅταν δὲ εἶχον δυσαρρεσκείας ἢ ἐφιλονεικῶν μετὰ τινος τῶν διηλικίων μου, ἐκείνη πάλιν μοὶ ἐζήτει νὰ τῆ διηγηθῶ τί μ' ἐλύπει, καὶ σχεδὸν

πάντοτε εὕρισκε λέξεις παρηγορίας καὶ μοὶ ἐδίδοε δίκαιον.

Δι' ὅλα ταῦτα, καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη, διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν μοὶ ὠμίλει, καθ' ὃν μ' ἐκύτταζε, διὰ τὰς θωπιείας της, διὰ τὴν γλυκύτητα μεθ' ἧς μ' ἐπέπληττεν, ἐνόμιζον ὅτι ἦτον μήτηρ μου.

Ἰδοὺ δὲ πῶς ἔμαθον ὅτι ἦτον μόνον τροφός μου.

Τὸ χωρίον μου, ἢ ὀρθότερον τὸ χωρίον ὅπου ἀνετρεφόμην, διότι ἐδικόν μου χωρίον δὲν εἶχον, δὲν εἶχον τόπον γεννήσεως, ὡς δὲν εἶχον πατέρα οὐδὲ μητέρα, τὸ χωρίον τέλος ὅπου διήλθον τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μου, ὀνομάζεται Χαβανὸν, καὶ εἶναι ἐν τῶν πτωχοτέρων τοῦ κέντρον τῆς Γαλλίας.

Προέρχεται δὲ ἡ πτωχεία τοῦ αὐτοῦ οὐχὶ ἐκ τῆς ἀπαθείας ἢ τῆς ὀκνηρίας τῶν κατοίκων του, ἀλλ' ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ εἰς ἄφορον χώραν. Ἡ γῆ του εἶναι ἀβαθὴς, καὶ δὲν δύναται νὰ φέρῃ καρπὸν ἄφθονον ἀνευ λιπασμάτων ταῦτα δὲ δὲν ὑπάρχουσι. Διὰ τοῦτο ὀλίγοι μόνον ἀγροὶ καλλιεργοῦνται, ἢ ἐκαλλιεργοῦντο ἐκεῖ τότε, πανταχοῦ δ' ἐξετείνοντο χέρσοι πεδιάδες, φέρουσαι μόνον ἐρείκας καὶ σπάρτα. Μετὰ δὲ τὰς χέρσους γαίαις ἔπονται πεδιάδες ὑψηλαὶ καὶ λεπτόγαιοι, εἰς ἃς πνέουσι δριμυεῖς ἀνεμοὶ, ἐμποδίζοντες τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σπανίων αὐτῶν δένδρων, ὧν οἱ κλάδοι νοσηρῶς συστρέφονται καὶ κυρτοῦνται.

Ἐραῖα δένδρα ἐκεῖ δὲν εὕρισκονται, ἀλλὰ κάτω, εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ ἐδάφους, παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, εἰς μικρὰς εὐφόρους ἐκτάσεις, ἐκεῖ φύονται εὐρωστοὶ κασταναὶ ἢ δρυς.

Εἰς μίαν τῶν πτυχῶν τούτων, εἰς τὰς ὄχθας ῥυακίου οὗ τὸ σπεῦδον κύμα χύνεται εἰς ἕνα τῶν ὀμβρῶν τοῦ Ἀλήγηρος, ἱδρυταὶ ὁ οἶκος ὅπου ἔζησα τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἡλικίας μου.

Μέχρι τοῦ ὀγδόου μου ἔτους δὲν εἶδον ἄνδρα εἰς τοῦτον τὸν οἶκον. Ἡ μήτηρ μου ὅμως δὲν ἦτον γῆρα! ἀλλ' ὁ σύζυγός της ἦτον λιθοδόος, καὶ, ὡς πολλοὶ ἐργάται συντοπῆται του, ἐεργάζετο εἰς Παρίσιαν, ὅθεν δὲν εἶχον ἐπιστρέψῃ ἀφ' οὗτου ἡμῶν εἰς ἡλικίαν νὰ ἰδῶ καὶ νὰ ἐννοήσω τὰ περὶ ἐμέ. Ἐνίοτε μόνον ἔστειλεν εἰδήσεις του εἰς τὸ χωρίον διὰ τινος συντρόφου του ἐπιστρέφοντος.

— Μάνα Βαρβερίνα, ὁ δ' δικός σου πηγαίνει καλά. Με παρήγγειλε νὰ σ' εἰπῶ ὅτι δὲν λείπει ἡ ἐργασία, καὶ νὰ σὲ δώσω αὐτὰ τὰ χρήματα. Θέλεις νὰ τὰ μετρήσῃς;

Τίποτε περισσώτερον. Εἰς τὴν μάναν Βαρβερίναν ἀρκεταὶ ἦσαν αὐταὶ αἱ εἰδήσεις· ὁ οἰκὸς της ἦτον ὑγιής· ὑπῆρχεν ἐργασία· ἐκέριδιζε τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Τὸ ὅτι ὁ Βαρβερίνος ἔμενε τόσον καιρὸν εἰς τὰ Παρίσια δὲν σημαίνει ὅτι δὲν τὰ εἶγε καλά με τὴν γυναῖκά του. Ἡ ἀπουσία του δὲν προήρ-

χετο ἐκ διαφωνίας. Κατοικοῦσεν εἰς τὰ Παρίσια διότι ἐκεῖ εὗρισκεν ἐργασίαν· τίποτε περισσότερον. Ἀφ' οὗ ἐγήρασκε, θὰ ἤρχετο νὰ κατοικήσῃ πλησίον τῆς γραίας γυναικὸς του, καὶ τὰ χρήματα ὅσα εἶχον συναΐξει θὰ τοὺς ἔσωζον ἀπὸ τῆς πενίας, ὅταν ἡ ἡλικία θὰ τοῖς εἶχεν ἀφαιρέσει ὑγίαν καὶ δύναμιν.

Μίαν ἡμέραν τοῦ νοεμβρίου, ἄνθρωπος ὃν δὲν ἐγνώριζον, πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐστάθη ἐμπρὸς εἰς τὸν περίβολον τῆς οἰκίας μας. Ἐγὼ ἤμην εἰς τῆς θύρας μας τὸ κατώφλιον, καὶ κατεγινόμεν εἰς ἐν δέμα φρυγάνων. Χωρὶς ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, ἐκύτταξεν ὑπεράνω τῆς φραγῆς, καὶ ἀτενίζων με, με ἠρώτησεν ἂν δὲν κατοικῆ ἐκεῖ ἡ μάνα Βαρβερίνα.

Τῷ εἶπον νὰ εἰσέλθῃ.

Τότε ἔσπρωξε τὴν θύραν, ἤτις ἔτριξε καὶ ἀνοίχθη, καὶ βραδέως βραδίζων ἐπροχώρησε πρὸς τὴν οἰκίαν.

Ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ ἄνθρωπον τὸσον λασπωμένον. Πλάκες πηλοῦ, ἄλλαι ὑγραὶ ἀκόμη, ἄλλαι στεγναὶ πρὸ πολλοῦ, τὸν ἐκάλυπτον ἀπὸ ποδῶν μέχρι κεφαλῆς, καὶ προφανὲς ἦτον ὅτι πολὺ ὥρας ἐπεριπάτησεν εἰς κακοὺς δρόμους.

Ὅταν ἤκουσε τὴν φωνὴν μας, ἤλθεν ἡ μάνα Βαρβερίνα, καὶ ὅταν ἐκεῖνος διήρχετο τὸ κατώφλιον, εὗρέθη ἐμπρὸς του.

— Φέρω εἰδήσεις ἀπὸ τὰ Παρίσια, τῆ εἶπε.

Ἀπλαῖ ἦσαν αἱ λέξεις αὐταί, καὶ πολλάκις εἶχόμεν ἀκούσει τὰς ἰδίας· ἀλλ' ὁ τόνος καθ' ὃν τὰς ἐπρόφερε δὲν ὁμοιάζεν ἐκεῖνον καθ' ὃν ἔλεγον· «Ὁ ἴδικός σου πηγαίνει καλά· δὲν λείπει ἡ ἐργασία».

— Ὡσέ μου! ἀνέκραξεν ἡ μάνα Βαρβερίνα. Κακὸν ἦλθεν εἰς τὸν Ἰερώνυμον.

— Αἶ! ναὶ λοιπόν. Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀρβωστήσῃς ἀπὸ τὸν φόβον σου. Ὁ νοικοκύρης σου ἐπληγώθη. Τοῦτο εἶναι ἡ ἀλήθεια· μόνον δὲν ἀπέθανεν. Ἴσως ὅμως θὰ μείνῃ ἀκρωτηριασμένος. Κατὰ τὸ παρὸν εἶναι εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Εἶχα τὴν κλίνην πλησίον του, καὶ ἐπειδὴ ἐπέστρεφα εἰς τὴν πατρίδα, με ἐπεφόρτισε νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ ὅταν περάσω ἀπὸ ἐδῶ. Δὲν ἤμπορῶ νὰ σταθῶ· ἔχω ἀκόμη τρεῖς ὥρας δρόμον, καὶ ἐνωρὶς νυκτόνει.

Ἡ μάνα Βαρβερίνα ὅμως, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ μάθῃ λεπτομερείας, παρεκάλεσε τὸν ἄνθρωπον νὰ μείνῃ εἰς τὸ δεῖπνον. Οἱ δρόμοι ἦσαν κακοί· διεδίδετο ὅτι λύκοι εἶχον φανῆ εἰς τὰ δάση. Ἡμποροῦσε ν' ἀναχωρήσῃ αὖριον, τὴν πρωΐαν.

Ἐκάθησε λοιπὸν ἐκεῖνος εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας, καὶ μεταξὺ τρώγων μᾶς διηγήθη πῶς συνέβη ἡ δυστυχία. Τὰ ἰκρίσματα οἰκοδομῆς εἶχον πέσει καὶ σχεδὸν συντρίψει τὸν Βαρβερίνον· ὁ ἐργολάβος ὅμως, ἀποδείξας ὅτι δὲν εἶχεν αἰτίαν νὰ εἶναι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπληγώθη, ἤρναίτο νὰ τῷ δώσῃ οἶαν δῆποτε ἀποζημίωσιν.

— Δὲν ἔχει τύχην, ἐξηκολούθησεν· ὁ δυστυχὴς Βαρβερίνος δὲν εἶχε τύχην. Ἄλλοι πονηροὶ θὰ εὗρισκαν αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν διὰ νὰ πλουτήσουν· ὁ ἴδικός σου ὅμως τίποτε δὲν θὰ λάβῃ.

Καὶ ἐν ᾧ ἑστέγγωνε τὰς περισκελίδας του, ὧν τὰ ἄκρα εἶχε σκληρύνει ἡ ξηρὰ λάσπη, ἐπανελάμβανε τὰς λέξεις· «δὲν ἔχει τύχην» μετ' εἰλικρινοῦς θλίψεως, ἥτις ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ ἴδιος προθύμως θὰ ἠκρωτηριάζετο ἂν ἐκ τούτου ἐλάμβανεν ἀφορμὴν καλοῦ κέρδους.

— Ὅμως, εἶπε τελειόνων τὴν διήγησίν του, τῷ ἔδωκα τὴν συμβουλὴν νὰ κινήσῃ δίκην κατὰ τοῦ ἐργολάβου.

— Δίκην; Χρειάζονται πολλὰ ἔξοδα.

— Ναί, ὅμως ὅταν κερδήσῃς!

Ἡ μάνα Βαρβερίνα εἶχε πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ υπάγῃ εἰς τὰ Παρίσια. Ἀλλὰ τοιαύτη ὀδοιπορία ἦτον φοβερὰ ὑπόθεσις, καὶ τὸσον πολυέξοδος!

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπήγαμεν εἰς τὸ χωρίον νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἱερέα. Αὐτὸς δὲ δὲν ἠθέλησε ν' ἀφήσῃ ν' ἀναχωρήσῃ πρὶν μάθῃ ἂν ἤμπορῇ νὰ φανῆ χρήσιμος εἰς τὸν ἄνδρα τῆς. Ἐγραψεν ἐπομένως εἰς τὸν ἐφημέριον τοῦ νοσοκομείου ὅπου ὁ Βαρβερίνος ἐνοσηλεύετο, καὶ μετὰ τινος ἡμέρας ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν, ὅτι ἡ μάνα Βαρβερίνα δὲν ἔπρεπε νὰ κινήσῃ, ἀλλὰ νὰ στείλῃ τ' ἀναγκαῖα χρήματα εἰς τὸν ἄνδρα τῆς, διότι αὐτὸς ἔμελλε νὰ κινήσῃ δίκην κατὰ τοῦ ἐργολάβου ὅφ' ἂν ὑπηρετοῦσεν ὅταν ἐπληγώθη.

Αἱ ἡμέραι καὶ αἱ ἐβδομάδες παρήρχοντο, καὶ ἐνίοτε μᾶς ἤρχοντο γράμματα καὶ ἐζήτουν χρήματα πάντοτε. Τὸ τελευταῖον, μᾶλλον κατεπέγνον τῶν λοιπῶν, ἔλεγεν ὅτι ἂν χρήματα πλέον δὲν ὑπῆρχον, ἔπρεπε νὰ πωλήσωμεν τὴν ἀγελάδα.

Ὅστις ἐζησέ ποτε εἰς τὴν ἐξοχὴν μεταξὺ χωρικῶν ἐκεῖνος μόνος ἤξυρει πῶσας θλίψεις, πῶσιν συμφορὰν ἐγκλείουσιν αἱ τρεῖς αὐταὶ λέξεις: «πώλησις τῆς ἀγελάδος».

Διὰ τὸν φυσιολόγον ἡ ἀγελάς εἶναι ζῶον ἀναμνησκόμενον διὰ τὸν περιδιαβάζοντα ζῶον κοσμοῦν τὴν σκηνογραφίαν ὅταν ἐγείρει ὑπὲρ τὰ ὑψηλὰ χόρτα τὸ μέλαν του ῥύγχος, ἔγερὸν ἐκ τῆς δρόσου· διὰ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ γάλατος διὰ τὸν καφρὸν καὶ τοῦ γαιορτίου· διὰ τὸν χωρικὸν ὅμως εἶναι ὅλων τούτων περισσότερον, σπουδαιότερον. Ὅσον πτωχὸς καὶ ἂν εἶναι, ὅσον πολυάριθμον οἰκογένειαν καὶ ἂν ἔχῃ, εἶναι ἀσφαλὴς κατὰ τῆς πείνης ἐν ὅσῳ ἔχει εἰς τὸν σταυλὸν του ἀγελάδα. Τὸ παιδίον δένει σχοινίον, ἡ καὶ μόνον στριπτὰ ἄχυρα εἰς τὰ κέρατά τῆς, καὶ οὕτω τὴν περιφέρει εἰς τὰ χορτόφυτα χεῖλη τῶν δρόμων, ἐκεῖ ὅπου ἡ βοσκὴ οὐδενὸς εἶναι κτῆμα, καὶ τὸ ἑσπέρας ἡ οἰκογένεια ὅλη ἔχει βούτυρον εἰς τὸν ζωμόν τῆς καὶ γάλα διὰ νὰ βρέχῃ τὰ γεωμῆλά τῆς· καὶ οὕτω πατὴρ, μήτηρ, παιδιὰ, οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μικροί, ὅλοι ζῶσιν ἐκ τῆς ἀγελάδος.

Και πόσον ἐξώμεν ἐκ τῆς ἐδικῆς μας, ἡ μάνα Βαρβερίνα κ' ἐγώ, ὥστε ὡς ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐγὼ σχεδὸν ποτὲ δὲν εἶχον φάγει κρέας. Δὲν ἦτον ὅμως τροφός μας μόνον, ἦτον συγχρόνως καὶ σύντροφός μας καὶ φίλη μας· διότι ἡ ἀγγελὰς δὲν εἶναι, ὡς νομίζουσι ἴσως τινὲς, ζῶον εὐήθες· ἐξ ἐναντίας εἶναι ζῶον νοσημονέστατον, καὶ ἔχει ἠθικὰ προτερήματα ἀναπτυσσόμενα διὰ τῆς ἀνατροφῆς. Τὴν ἐδικὴν μας τὴν ἐθωπεύομεν, τῇ ὠμιλοῦσαμεν, καὶ αὐτὴ μᾶς ἐνόει, καὶ οἱ μεγάλοι καὶ στρογγύλοι γλυκεῖς ὀφθαλμοὶ τῆς μᾶς ἐξήγουν ἄριστα τί ἠσθάνετο καὶ τί ἤθελε.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὴν ἠγαπῶμεν καὶ μᾶς ἠγάπα. Τοῦτο ἀρετὴ.

Ἀνάγκη ὅμως ἦτον νὰ τὴν χωρισθῶμεν, διότι μόνον διὰ τῆς πωλήσεως τῆς ἀγγελάδος ἤμποροῦσε νὰ οἰκονομηθῇ ὁ Βαρβερίνος.

Ἦλθεν ἔμπορος εἰς τὴν οἰκίαν μας, καὶ ἀφ' οὗ ἐξήτασε τὴν Κοκκίνω, ἀφ' οὗ πολλὴν ὥραν τὴν ἐψηλάφησε κινῶν τὴν κεφαλὴν ὡς δυσηρεστημένος, ἀφ' οὗ ἐκατοντάκις εἶπε καὶ ἐπανελάθεν ὅτι δὲν κάμνει δι' αὐτόν, ὅτι εἶναι ἀγγελὰς πτωχῶν ἀνθρώπων καὶ ποτὲ δὲν θὰ ἠμφορέσῃ νὰ τὴν μεταπωλήσῃ, ὅτι δὲν εἶχε γάλα, ὅτι ἐδίδοε κακὸν βούτυρον, εἶπε τέλος πάντων ὅτι, ἄς εἶναι, τὴν ἀγοράζεις, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ καλωσύνης σου, καὶ διὰ νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν μάναν Βαρβερίναν, διότι ἦτον καλὴ γυναῖκα.

Ἦ δυστυχὴς Κοκκίνω, ὡς ἂν ἤξευρε περὶ τίνος ἐπρόκειτο, δὲν ἤθελε νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὸν σταῦλόν τῆς, καὶ ἤσχισε νὰ μυκᾶται.

— Πέρασε ὀπίσω τῆς καὶ κτύπα τὴν, μοὶ εἶπεν ὁ ἔμπορος, καὶ ἐξεκρέμασεν ἀπὸ τὸν λαϊμόν του τὴν μᾶστιγα διὰ νὰ μοὶ τὴν δώσῃ.

— Ὁ! τοῦτο ὄχι, εἶπεν ἡ μάνα Βαρβερίνα.

Καὶ σύρουσα τὴν ἀγγελάδα ἐλαφρῶς διὰ τοῦ σχοινοῦ, τὴν ὠμίλησε μετὰ γλυκύτητος.

— Ἐλα ἡ καλὴ μου· ἔλα, ἔλα.

Καὶ ἡ Κοκκίνω δὲν ἀντεστάθη πλέον. Ὄταν ἔφθασεν εἰς τὸν δρόμον, ὁ ἔμπορος τὴν ἔδεσεν ὀπίσω τῆς ἀμάξης του, καὶ τότε, θέλουσα μὴ θέλουσα, ἠναγκάσθη ν' ἀκολουθήσῃ τὸ βᾶδισμα τοῦ ἵππου.

Ἡμεῖς ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸν οἶκόν μας· ἠκούομεν δὲ πολλὴν ὥραν τὴν φωνὴν τῆς ὡς ἐμούγκριζε.

Οὔτε γάλα πλέον οὔτε βούτυρον· τὸ πρῶτ' ὀλίγον ψωμί, τὸ ἐσπέρας ὀλίγα γεώμηλα εἰς τὸ ἄλας.

Ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἀποκρέω ἐφθασεν ὀλίγον μετὰ τὴν πώλησιν τῆς Κοκκίνως. Τὸ προλαθὸν ἔτος ἡ μάνα Βαρβερίνα ἐκείνην τὴν ἡμέραν μοὶ εἶχε δώσει ἀληθὲς συμπόσιον, τηγανίτας καὶ λαλαγκίτας· καὶ ἐγὼ τόσους, τόσους εἶχον φάγει, ὥστε ἐπέτα ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς.

Τότε ὅμως εἶχομεν τὴν Κοκκίνω, καὶ ἡ Κοκκίνω μᾶς ἐδῶκε τὸ γάλα διὰ ν' ἀναλύσωμεν

τὴν ζύμην, καὶ τὸ βούτυρον διὰ νὰ τὴν τηγανίσωμεν.

Τώρα δὲν ὑπάρχει πλέον Κοκκίνω, δὲν ὑπάρχει γάλα, δὲν ὑπάρχει βούτυρον, ἐπομένως οὔτε ἀποκρέω ὑπάρχει. Τοῦτο ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν μετὰ λύπης.

Ἄλλ' ἡ μάνα Βαρβερίνα ἤθελε νὰ μοὶ προξενήσῃ ἀπροσδόκητον εὐχαρίστησιν. Νὰ δανεῖζῃται πολὺ δὲν ἠγάπα· ἐδανείσθη ὅμως παρὰ τινος τῶν γειτονιασῶν ἡμῶν ποτήριον γάλα, ὀλίγον βούτυρον παρ' ἄλλης, καὶ ὅταν, τὴν μεσημβρίαν, ἐπέστρεψα εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν εὔρον νὰ χύνη ἀλεύριον εἰς τὴν πηλίνην πινάκαν.

— Πῶς! Ἄλεύρι, εἶπον ὅταν ἦλθον πλησίον τῆς.

— Μάλιστα, εἶπε μειδιῶσα, ἀλεύρι εἶναι, φίλτατέ μου Ῥεμῆ, λεπτόν καὶ καλὸν ἀλεύρι σίτου. Ἰδὲ τί καλὰ μυρίζει!

Ἄν εἶχον τολμήσει, θὰ ἠρώτων εἰς τί ἐμελλε τὸ ἀλεύρι νὰ χρησιμεύσῃ. Ἄλλὰ, διότι ἐπεθύμουν νὰ τὸ ἤξεύρω, διὰ τοῦτο μάλιστα δὲν εἶχον τὸ θάρρος νὰ τὸ ἐρωτήσω. Προσέτι δὲν ἤθελον καὶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἤξευρον ὅτι ἦτον ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἀποκρέω, διὰ νὰ μὴ λυπήσω τὴν μάναν Βαρβερίναν.

— Τί κάμνουν τὸ ἀλεύρι; εἶπε πρὸς ἐμὲ στρεφομένη.

— Ψωμί.

— Καὶ ἀκόμη τί ἄλλο;

— Πυκταίνου τὸ ζουμί.

— Καὶ ἀκόμη τί ἄλλο;

— Αἶ! τί; . . . Δὲν ἤξεύρω.

— Τὸ ἤξεύρεις πολὺ καλὰ· εἶσαι ὅμως καλὸ παιδί καὶ δὲν θέλεις νὰ τὸ εἰπῆς. Ἡξεύρεις ὅτι σήμερον εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἀποκρέας, ὅταν τρώγουν τηγανίτας καὶ λαλαγκίτας. Ἐπειδὴ ὅμως ἤξεύρεις ὅτι δὲν ἔχομεν οὔτε βούτυρον οὔτε γάλα, δὲν θέλεις νὰ τὸ εἰπῆς. Ἀλήθεια;

— Ὁ! μάνα Βαρβερίνα.

— Τὰ ἤξευρα ὄλ' αὐτὰ, κ' ἐπῆρα τὰ μέτρα μου διὰ νὰ μὴ σέ φανῇ ἀσχημὴ ἡ ἀποκρέα. Κύταξ' ἐκεῖ εἰς τὸ πιθάρι.

Καὶ ὅταν ἤνοιξα τὸ πιθάρι, — πόσον ταχέως τὸ ἤνοιξα! — εἶδα ἐκεῖ τὸ γάλα, τὸ βούτυρον, αὐτὰ, καὶ τρία μῆλα.

— Δὸς με τ' αὐγά, μοὶ εἶπε, καὶ ἐν ᾧ τὰ σπάνω, πάστρευσε σὺ τὰ μῆλα.

Ἐν ᾧ δ' ἔκοπτον ἐγὼ τὰ μῆλα εἰς φελλία, ἐκείνη ἔχυσε τ' αὐγά εἰς τὸ ἀλεύριον, καὶ ἤρχισε νὰ τὰ κτυπᾷ, βρέχουσα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν ζύμην με ὀλίγον γάλα.

Ὄταν δ' ἐγένεη ἡ ζύμη ῥευστή, ἡ μάνα Βαρβερίνα ἔβαλε τὴν πινάκαν εἰς τὴν χόβολην, καὶ τὴν ἐκάλυψε με πανίον, νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὡς τὸ ἐσπέρας, διότι μόνον τότε, εἰς τὸ δεῖπνόν μας ἐμέλλομεν νὰ φάγωμεν τοὺς τηγανίτας καὶ τοὺς λαλαγκίτας.

Δὲν θὰ ἦμην δὲ εἰλικρινῆς ἂν δὲν ὠμολόγουν ὅτι ἡ ἡμέρα μοι ἐφάνη μακρά, καὶ ὅτι πολλαί- κες ἐπῆγα καὶ ἀνεσῆκωσα τὸ σκέπασμα διὰ νὰ ἰδῶ τὴν πινακάν.

— Μὴ σηκώνῃς τὸ πανί, μ' ἔλεγεν ἡ μάνα Βαρβερίνα· θὰ κρούσῃς τὴν ζύμην καὶ δὲν θ' ἀ- νέβῃ.

Ἡ ζύμη ὅμως ἀνέβαινε, καὶ τοῦ καὶ τοῦ ἐ- φαίνετο φουσκωμένη, ὡς φυσαλίδες δὲ ἤρχοντο καὶ ἔσκανον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἀνέδιδε δὲ καὶ γλυκυτάτας ἀναθυμιάσεις γάλατος καὶ βου- τύρου.

— Φέρε φρύγανα, ἔλεγεν ἡ μάνα. Χρειαζέται καλὴ φωτιά, νὰ κάμῃ φλόγα καὶ ὄχι καπνόν.

Τέλος ἦλθε τὸ ἔσπερας καὶ ἀνάψαμεν τὸ κηρίον.

— Ἀναψε τὰ ξύλα, μοι εἶπε.

Δὲν ἐχρειάσθη δὲ νὰ μ' εἰπῇ δις αὐτὰς τὰς λέξεις. Τὰς περιέμενον μετὰ τῆς ἀνυπομονη- σίας! Εἰς τὴν ἐστίαν μας ἀνέβη φλόξ μεγάλη, καὶ ἡ κινητὴ λάμψις τῆς ἐπλήρωσεν ὅλον τὸ μαγειρεῖον.

Τότε ἡ μάνα Βαρβερίνα ἐξεκρέμασεν ἀπὸ τὸν τοίχον τὸ τηγάνιον, καὶ τὸ ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὴν φλόγα.

— Δός με τὸ βούτυρον.

Καὶ μὲ τὴν ἄκραν τοῦ μαχαιρίου ἔλαβεν ὀ- λίγον, ὡς μικρὸν καρύδιον, καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸ τηγάνιον, ὅπου εὐθὺς ἀνέλυσε μετὰ συριγμῶν.

ὦ! τί εὐδωδία! καὶ μάλιστα εὐάρεστος εἰς τοὺς βόθωνάς μας, διότι πρὸ πολλοῦ δὲν τὴν εἶχομεν ἀναπνεύσει.

Καὶ ἡ μουσικὴ δὲ τῶν συριγμῶν τοῦ βου- τύρου ὅταν ἐτηγανίζετο, καὶ ἐκείνη μᾶς ἔ- τερπε.

Ἄλλ' ἂν καὶ εἶχον προσηλωμένη τὴν προσο- χήν μου εἰς ταύτην τὴν μουσικὴν, μοι ἐφάνη ὅ- μως ὅτι ἤκουσα εἰς τὴν αὐτὴν βήματα ἀνθρώπου.

Τίς ἦτον δυνατὸν νὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς ταραξῇ ταύτην τὴν ὥραν; Καμμία βεβαίως γειτόνισσα, διὰ νὰ ζητήσῃ φωτίαν.

Ἀλλὰ πολλὴν ὥραν ἡ ἰδέα αὕτη δὲν μ' ἀπ- σχόλησε, διότι ἡ μάνα Βαρβερίνα εἶχε βυθίσει τὴν χουλιάραν εἰς τὴν πινακάν, καὶ ἐπῆρε καὶ ἔρριψεν εἰς τὸ τηγάνιον ποσότητά τινα ζύμης λευκῆς, ὥστε καιρὸς τότε πλέον δὲν ἦτον διὰ νὰ ἔχω τὸν νοῦν μου ἄλλοῦ.

Τότε χονδρὸν βραθίδιον ἐκτύπησε κατὰ γῆς, καὶ ἀμέσως ἡ θύρα ἀνῆλθη.

— Τίς εἶναι; ἠρώτησεν ἡ μάνα Βαρβερίνα, χωρὶς νὰ στραφῇ νὰ ἰδῇ.

Εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐμβῆκεν εἰς ἀνῆρ· καὶ εἰς τὴν φλόγα τῆς ἐστίας ἤτις τὸν ἐφώτισεν ὅλον, εἶδον ὅτι ἐφόρει λευκὸν χωρικοῦ ἐπενδύτην, καὶ ἐκράτει δυνατὴν βακτηρίαν.

— Πανηγύρι λοιπὸν ἔχομεν ἐδῶ. Ἐμπρὸς, μὴ διακόπτεσθε, εἶπε μὲ φωνὴν τραχειάν.

— ὦ! Θεέ μου! ἀνέκραζεν ἡ μάνα Βαρβε-

ρίνα, ἀφήνουσα τὸ τηγάνιον κατὰ γῆς. Σὺ εἶσαι, Ἰερώνυμε;

Καὶ λαμβάνουσά με ἀπὸ τοῦ βραχιόνος, μ' ἔ- σπρωξε πρὸς τὸν ἀνθρώπον ὅστις εἶχε σταθῆ εἰς τὸ κατώφλιον, καὶ μοι εἶπεν·

— Εἶναι ὁ πατήρ σου.

(Ἐπειτα συνέχισεν)

ΕΔΙΣΩΝ

Κατὰ τὰς ἀλληγορικὰς τῆς Θεῖας Κομωδίας εἰκόνας, ὅτε Δάντης καὶ Βεατρίκη ἴσταντο ἐπὶ τῇ κορυφῇ τοῦ Καθαρητοῦ Ὄρους, ἡ μὲν θεῖα ὁδηγὸς ἐνατενίσασα πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἡ- λιον, ἤρξατο μεταρσιουμένη εἰς οὐρανοὺς, ὁ δ' ὑπὸ ταύτης ὀδηγούμενος ποιητῆς, στρέψας ἐπὶ τὴν Βεατρίκην τὰς ὄψεις, ἤρξατο συναναβαίνων καὶ αὐτὸς εἰς τὰ ἄνω, οὔτε νοῦν, ὡς λέγει, οὔτε αἰσθανόμενος, ἂν ἐποίει τοῦτο «ἐν σώματι ἢ ἐκτὸς τοῦ σώματος». Ἐν ᾧ προσήγγιζε τῇ σφαίρᾳ τοῦ πυρός, διέκρινε πόρρωθεν σπινθηρο- βολοῦντα τὸν ἥλιον, ὡς πεπυρακτωμένον σίδη- ρον, μόλις τοῦ πυρός ἐξελκόμενον· εἶδε φωτὸς πλήμυραν, οἶαν οὔτε ποταμοὶ πώποτε, οὔτε ὑετοὶ ἀπειργάσαντο ἐξ ὑδάτων· ἐφάνη δὲ αὐτῷ, ὅτι «ἡμέρα προσετίθετο εἰς ἡμέραν, ὡσανεὶ ὁ Παντοδύναμος εἶχε κοσμήσῃ τὸν οὐρανὸν δι' ἐτέ- ρου ἡλίου».

Τοῦ Δάντου αἱ ὄπτασιαι πέπρωται νὰ γίνω- σιν ἀλήθειαι ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὸ φῶς ἐκεῖνο, ὅπερ κατὰ τὸν 13 αἰῶνα ἐν ὑπερ- γείοις σφαίραις ἐθεάσατο διὰ τῶν τῆς διανοίας ὀφθαλμῶν ὁ ἀθάνατος ἐκ Φλωρεντίας αἰοῖδς, θὰ διαχέηται καὶ ἐπὶ γῆς περὶ τὴν λῆξιν τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος, ἀνατέλλον ἐξ ἀσφαλτοῦς πηγῆς τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν. Καλεῖ- ται ἐν γε τῷ παρόντι «φῶς τοῦ μέλλοντος», εὐρετῆς δ' αὐτοῦ εἶναι ἀνθρώπος πρὸ τινων ἐτῶν ἀφανής, ὁ Ἀμερικανὸς Θωμᾶς Ἀλοῶξ Ἐδισὼν. Ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνῆρ ἄγει οὐ πλέον ἢ τὸ τρια- κοστὸν ἔτος, ἔχει δὲ ἐν πάσῃ πολύτιμον συνεργ- γάτιν τὴν νεαράν αὐτοῦ σύμβιον. Ὁμολογεῖται πρότυπον μεγαλοφυΐας ἐξάλλου καὶ ἐπιμελείας φιλοτίμου καὶ ἀκαταπονήτου. Τροφὴν ἐνίστα καὶ ὑπὸν λησμονεῖ, ὅλας ἐβδομάδας καὶ δὴ μῆνας μελετῶν καὶ πειράματα ποιούμενος, ἀνευ σκο- ποῦ ἰδιωφελοῦς, πρὸς εὐρεσιν μόνον τῆς ἀληθείας, δόξαν τῆς ἐπιστήμης καὶ κοινὸν τῆς ἀνθρωπό- τητος ὄφελος. Ἐάν μετὰ μακροχρονίους ἀποπεί- ρας μὴ τύχῃ τοῦ σκοποῦ, δὲν ἀπενθαρρύνεται, ἀλλ' ὡσπερ ὁ χαμῆ ριπτόμενος καὶ παρὰ τῆς μητρὸς γῆς νέας πορίζομενος δυνάμεις Ἀνταῖος, νέον ἀρύεται καὶ οὗτος θάρρος, καὶ νέας πάν- τοτε μηχανάται μεθόδους ἄχρις οὐ φθάσῃ εἰς τὸ ποθοῦμενον τέρμα. Ἐξἔυρε τὸν τετραπλοῦν πρῶτον, εἶτα δὲ τὸν ἑξαπλοῦν τηλεγράφον, συ- σκευὴν δηλονότι, δι' ἧς ἐξ τηλεγραφήματα ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεταλλίνου